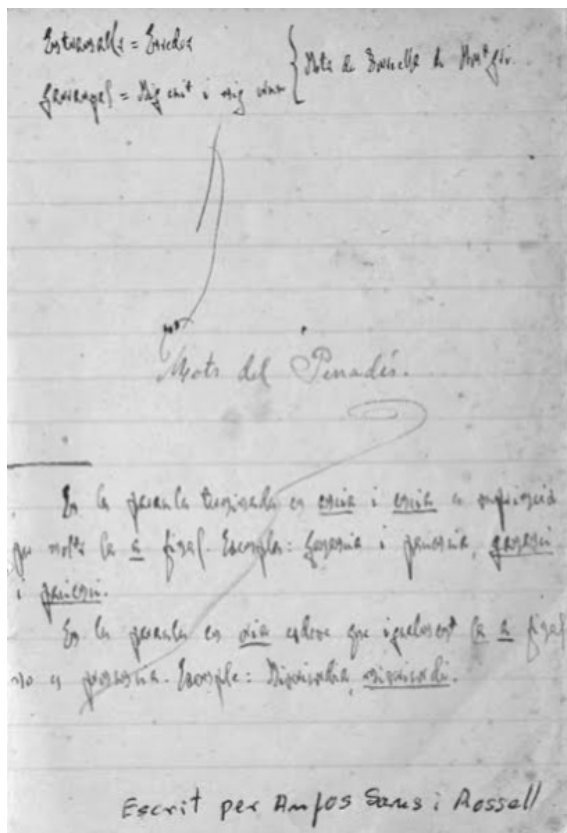

XXVI JORNADES D'ESTUDIS PENEDESENS

LA LLENGUA DEL Penedès: DEL VOCABULARI I LA TOPONÍMIA AL FOLKLORE I LA LITERATURA

Programa

21, 23, 27, 28, i 29
d'octubre

5, 11, 12, 14, 17, 18, 19, 20, 24 i
25 de novembre

2016

Divendres, 21 d'octubre
Vilafranca del Penedès
Ajuntament de Vilafranca, a les 7 de la tarda

Processó laica de trasllat a Vinseum del bust del mestre Manuel Milà i Fontanals per tal que presideixi simbòlicament l'acte inaugural de les Jornades.

Amb motiu dels 140 anys de la publicació dels seus estudis de llengua catalana (1875), dels 135 anys de la publicació del “Romancerillo catalan” (1882) i del centenari de la publicació del projecte d'ortografia catalana (1915), el bust del mestre Milà serà portat en processó laica des del saló de sessions de la Casa de la Vila, a mans de les tres gràcies i acompanyat per l'alcalde de Vilafranca, el president del Consell Comarcal de l'Alt Penedès, el regidor de Cultura, el president de l'IEP, el de Vinseum i el d'Òmnium Cultural de l'Alt Penedès, i per tot el poble, a toc de gralles.

Auditori Vinseum, a dos quarts de 8 del vespre

Acte acadèmic institucional, amb els parlaments de:
Josep Solé, president del Vinseum, Albert Tubau, president de l'IEP, Jordi Parellada, president d'Òmnium Cultural Alt Penedès, Francesc Olivella, president del Consell Comarcal de l'Alt Penedès i Pere Regull, Alcalde de Vilafranca del Penedès.

Conferència inaugural de les Jornades a càrrec del professor Dr. Manuel Jorba de l'Institut d'Estudis Catalans sobre el tema **“Milà i Fontanals penedesenc: llengua, poesia, folklore, història”**. Presentarà el conferenciant el poeta i editor Albert Mestres.

En acabar se servirà una copa de cava gentilesa de Vinseum.

En conveni amb l'Ajuntament de Vilafranca i el Vinseum.

Diumenge, 23 d'octubre

El Vendrell

Casa Museu d'Àngel Guimerà, a les 11 del matí

Visita guiada a la Casa Museu d' Àngel Guimerà. Tot seguit hi haurà l'itinerari literari **“El Vendrell d'Àngel Guimerà”**, a càrrec de Neus Oliveras, filòloga, i Àngels Santacana, historiadora.

Import de la visita i itinerari literari: 5 € socis i 8 € no socis. Per una millor organització cal inscriure's enviant un correu a secretaria@iepenedesencs.org

En conveni amb l'Ajuntament del Vendrell.

Dijous, 27 d'octubre

Vilanova i la Geltrú

Biblioteca Museu Víctor Balaguer, a dos quarts de 8 del vespre

Conferència del professor Josep Moran Ocerinjauregui, director de l'Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans, sobre **“Aspectes històrics de la toponímia major penedesenca”**. Presentarà el conferenciant Alfred Castells.

Divendres 28 d'octubre

Cubelles

Sala d'actes del Centre Social, a les 7 de la tarda

Conferència a càrrec de Carme Oriol, catedràtica de la Universitat Rovira i Virgili, sobre **“El Penedès en l'Obra del Cançoner Popular”**. Presentarà l'acte Ramon Marrugat.

L'acte es clourà amb una cantada de composicions populars a càrrec del Cor L'Espiga de Cubelles.

Dissabte, 29 d'octubre

El Vendrell

Sala polivalent de l'Escola de Música Municipal Pau Casals

A les 9 inici de l'acte

Paraules de benvinguda a càrrec del president IEP i l'Alcalde del Vendrell.

Presentació de les comunicacions per àmbits i la conferència marc.

Àmbit 1 - Els estudis lingüístics i sociolingüístics

- Francesc Bernat Baltrons: *Els estudis lingüístics de Manuel Milà i Fontanals*.

- Fontxo Blanch: *Les repliques a la revolució ortogràfica catalana de L'Avenç per Las Cuatre Barras del Centre Català Vilafranquí (abril-juliol 1892)*.

- Núria Esteve i Elisabet Llopart: *L'ús de trets lèxics i sintàctics del Penedès: estudi de casos*.

- Narcís Iglesias: *Personalitat i obra lingüística del pare Calveras*.

- Consorci Normalització Lingüística Penedès Garraf: *Voluntariat per la llengua. Converses en català*.

Debat de l'àmbit 1 - Modera Joan Vidal Urpí, membre del Centre d'Estudis Cubellencs.

Esmorzar amb Cafès Novell.

Conferència marc, a càrrec de M. Carme Junyent Figueras, professora titular de Lingüística General de la UB, sobre **“Les llengües dels penedesencs”**.

Àmbit 2 - Els fenòmens fonètics

- Joan-Pau Callejón Mateu: *La desfonologització de les es i les os tòniques obertes i tancades en el dialecte vilanoví*.

- Àngels Parés: *Trets fonètics singulars d'alguns pobles del Garraf*.
- Ignasi Maria Muntaner: *Particularitats lèxiques i fonètiques de la parla de Sitges*.

Àmbit 3 - El lèxic

- Xavier Bayer: *Uns quants noms de bolets i d'animals recollits al Penedès*.
- Armand Beneyto i Joan Solé Bordes: *Algunes locucions i frases fetes del Penedès*.
- Joan Cuscó Clarasó: *Vocabulari d'un mecanoscrit de Josep Maria Masachs*.
- Àngels Parés: *Diversitat lèxica del Garraf i de la costa del Baix Penedès*.
- Joan Solé Bordes: *La llibreta de mots del Penedès d'Anfós Sans Rosell*.

Debat dels àmbits 2 i 3. Modera Ricard Serra, membre del Grup d'Estudis Històrics de Sant Quintí de Mediona.

Dinar al Restaurant Stil del Vendrell.

Àmbit 4 - Visió històrica

- Josep Bosch Planas: *La llengua en els inventaris de la Baixa Edat Mitjana*.
- Albert Tubau: *Sempre més y mai menus. El català a la Vilanova del XIX*.

Àmbit 5 - La llengua. Onomàstica

- Xavier Bayer: *Recull de noms relacionats amb el diable a la cultura popular penedesenca*.
- Josep Solé Armajach: *Filosofia toponímica: reflexió entorn del topònim Plana*.

Àmbit 6 - La creativitat. Literatura

- Fontxo Blanch: *El cicle de conferències de la "Gasete de Vilafranca" als anys vint.*

- Mònica Roca: *L'obra escrita del polifacètic Josep Cañas.*

Debat dels àmbits 4, 5 i 6 – Modera Joan Torrents Sivill, membre del Centre d'Estudis Rapitencs.

Pausa cafè – Cafès Novell.

Àmbit 7 - La creativitat. Etnopoètica

- Gener Aymamí: *Les coves i avencs, un món de llegendes.*

- Xavier Brotons: *Alguns mots del lèxic carnavalesc vilanoví.*

- Joan Fontana Tous i Xus Ugarte: *El vi del Vendrell fa caure de clatell. Representació paremiològica del Penedès a l'enquesta "Els refranys més usuals de la llengua catalana".*

- Ramon Marrugat: *La cançó de gresca La Filomena un exemple de creativitat col·lectiva.*

- Ramon Marrugat: *Onomatopeies i mimologies penedesenques.*

- Eloi Miralles: *Vocabulari del Ball de les Gitanes de Vilafranca.*

- Pere Rovira Alemany: *Montserrat Cardús, una folklorista la-
vitenca a cavall dels segles XIX i XX.*

Debat de l'àmbit 7 - Modera Fina Carol, membre del Grup de Recerques Històriques de Sant Pere de Riudebitlles.

Hi haurà una exposició de publicacions diverses d'aquesta temàtica.

En conveni amb l'Ajuntament del Vendrell.

Dissabte, 5 de novembre

Vilafranca del Penedès

Cal Figarot, seu dels Castellers de Vilafranca, 7 de la tarda.

Taula rodona: **“La singularitat del vocabulari casteller penedesenc”**, amb la participació dels escriptors castellers Xavier Brotons, Ramon Marrugat i Eloi Miralles, moderat per Pere Ferrando.

Amb la col·laboració de la Colla de Castellers de Vilafranca.

Divendres 11 de novembre

L'Arboç

Capella dels Dolors, església parroquial, a les 7 del vespre

Acte de record a Esteve Cruanyes i Oliver, ex-president de l'IEP

Concert de la coral Ressò de l'Arboç, dirigida per Argemí Curto. Estrena de la sardana cantada “Bell Penedès”, música de Josep Saderra, lletra de Joan Solé Bordes, arranjaments d'Eugeni Pont.

Comentari sobre aquesta sardana, la seva gènesi i les diverses lletres a càrrec d'Eugeni Pont i Joan Solé Bordes.

En conveni amb l'Ajuntament de l'Arboç i la col·laboració de la Coral Ressó de l'Arboç.

Dissabte 12 de novembre

Sant Quintí de Mediona

Sala d'Actes de l'Ajuntament de sant Quinti, a les 6 de la tarda

Conferència sobre **“Sant Quintí i el parlar del Penedès”**, a càrrec del filòleg Ramon Marrugat Cuyàs, que exposarà el parlar del Penedès i les característiques específiques del territori, amb l'objectiu de fer una recerca sobre les particularitats del parlar penedesenc.

En conveni amb l'Ajuntament de Sant Quintí de Mediona.

Dilluns, 14 de novembre.
Vilafranca del Penedès, a les 7 de la tarda.
Fòrum Berger Balaguer

Taula rodona sobre **“La comunicació en català, eina de cohesió”**.

Participants:

- Patrícia Gabancho, escriptora
- Rita Marzoa, periodista
- Carles Solà, periodista, director del programa "Tot un món" de TV3

Modera:

Vicenç Morando, coordinador de Ràdio Maricel

Organitza Òmnium Cultural de l'Alt Penedès, amb la col·laboració de l'IEP.

Dijous 17 de novembre
Vilafranca del Penedès
Consell Comarcal de l'Alt Penedès, a les 7 de la tarda

Presentació de l'Institut d'Estudis Penedesencs com antena de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, i explicació del projecte d'Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial del Penedès, amb la presència de Lluís Puig director de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals.

Conferència de Miquel Àngel Pradilla Cardona, professor de la Universitat Rovira i Virgili, sobre **“Usos i coneixements de la llengua al Penedès”**.

Presentació del projecte **"Vitis Catalana: recull d'ampeloní-mia del Penedès"**, a càrrec de Jordina Escala, bibliotecària del Centre de Documentació de VINSEUM.

En conveni amb el Consell Comarcal de l'Alt Penedès.

Divendres 18 de novembre

Cubelles

Sala d'actes de la parròquia de Santa Maria, a les 7 de la tarda

Presentació del llibre **“Vocabulari del vinyater penedesenc”** de Pere Sadurní i Vallès, a càrrec de Joan Solé i Bordes.

Acte organitzat conjuntament amb el Centre d'Estudis Cubellencs Amics del Castell.

En conveni amb l'ajuntament de Cubelles.

Dissabte, 19 de novembre

Vilanova i la Geltrú

Biblioteca Museu Víctor Balaguer, a dos quarts de 8 del vespre

Conferència de l'escriptor Oriol Pi de Cabanyes sobre **“Manuel de Cabanyes i el problema de la llengua”**. Presentació a càrrec de Joan Solé Bordes.

En conveni amb l'ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

Diumenge, 20 de novembre,

Llorenç del Penedès.

Espai d'Art les Quintanes, a les 12 del migdia

Taula rodona sobre la **“Transversalitat de les arts: la literatura i la llengua com a font d'inspiració de les altres arts”**.

Presentació Jornada:

Pilar Tarrada. Coordinadora tècnica de l'IEP

Introducció i moderació:

Dolors Garcia. Membre de la Secció d'Arts de l'IEP

Taula Rodona sobre “La transversalitat de les Arts: De la poesia a les altres arts”.

- Joan Descalç. Artista. Pintor.
- Roser Guasch. Escriptora i Filòloga.
- Camil·la Pérez. Ceramista.
- Carlota Baldrís. Música.
- Josep Santesmases. Poeta.
- Maria Teresa Baltasar. Pintora.

La transversalitat de les Arts: L'impuls creador a partir de la narració dels testimonis colpidors.

Anna Maria Almirall Germain (pintora)

Presentació i exposició de les obres pictòriques creades per Anna Maria Almirall Germain, inspirades en l'obra "Trenes Tallades: el testimoni d'una nena refugiada".

Un artista transversal: Josep Cañas, escultor, dibuixant i escriptor.

Joan Jané, President de l'Associació d'Amics de Josep Cañas.

La transversalitat de les arts: Més enllà dels límits de la llengua, la cultura i el temps.

Pau Catà, Director i coordinador del Centre de Recerca i Creació Casamarlès.

Naz Guguoglu (Turquia) i la seva creació sorgida de la influència de l'obra de Carles Barral.

Dijous 24 de novembre

El Vendrell

Casa museu Àngel Guimerà, a les 7 de la tarda

Presentació del llibre **“Correspondència entre Àngel Guimerà i Jaume Ramon i Vidales 1865-1900”**, publicat per l'Editorial Punctum, amb el suport de la Fundació Mútua Catalana. A càrrec de Xavier Domingo i de la curadora de l'edició Carola Duran.

Divendres 25 de novembre

Vilanova i la Geltrú

Biblioteca Museu Víctor Balaguer, a les 7 de la tarda

Acte de cloenda de les jornades.

L'acte acadèmic comptarà amb els parlaments del Sr. Albert Tubau, President de l'IEP, de la Sra. Montserrat Comas Güell, Directora de la Biblioteca Víctor Balaguer, de la Sra. Gloria Garcia Prieto, Presidenta del Consell Comarcal del Garraf i de la Sra. Neus Lloveras Massana, alcaldesa de Vilanova i la Geltrú.

Presentació de la Beca d'investigació Joan Veny, que convoca l'Institut Ramon Muntaner, Fundació Privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana, amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Es concedeix a treballs de recerca centrats en l'estudi de qualsevol aspecte vinculat amb la variació lingüística del català.

La presentació anirà a càrrec de Montserrat Nadal Milà, vocal de la Fundació Institut Ramon Muntaner i cap del Servei de Foment de l'Ús del Català de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

Conferència a càrrec del catedràtic de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona i un dels lingüistes i dialectòlegs de més prestigi dels Països Catalans, Dr. Joan Veny. Ens parlarà de **“Espigoladures lingüístiques penedesenques”**. Presentació a càrrec d'Oriol Pi de Cabanyes.

En conveni amb l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

Informació d'interés

Podeu realitzar la inscripció pel dia 29 d'octubre enviant un correu a secretaria@iepenedesencs.org. Ha de constar-hi el nom i cognoms, telèfon, correu electrònic i si es quedareu a dinar (el dinar té un preu de 18 euros).

Les persones no associades a l'Institut d'Estudis Penedesencs hauran de fer un pagament de 20 euros, que es farà en metàl·lic a la recepció del material. Tindran dret a recollir les actes que es publiquin de les jornades.

ORGANITZA

AMB LA COL·LABORACIÓ

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

**FUNDACIÓ PRIVADA
MÚTUA CATALANA**

**AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú**

**AJUNTAMENT
VILAFRANCA
DEL PENEDÈS**

**Ajuntament
del Vendrell**

**Consell Comarcal
del Garraf**

**CONSELL COMARCAL
ALT PENEDÈS**

**Diputació
Barcelona**

ÒMNium
LLENGUA CULTURA PAÍS
ALT PENEDÈS

**Ajuntament
de Cubelles**